

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

VÉLEMÉNYEK

TANÁCS

A TANÁCS VÉLEMÉNYE

(2008. július 8.)

Belgium aktualizált, 2007–2011-re szóló stabilitási programjáról

(2008/C 182/01)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾, és különösen annak 5. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság ajánlására,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT FOGALMAZTA MEG:

- (1) A Tanács 2008. július 8-án megvizsgálta Belgium aktualizált stabilitási programját, amely a 2007–2011 közötti időszakra vonatkozik ⁽²⁾.
- (2) Az elmúlt tíz évben a reál-GDP átlagosan körülbelül 2,25 %-kal növekedett, amely némileg az euro-övezet átlagos növekedési rátája fölött van. Ez a viszonylag magas GDP-növekedés a munkanélküliségi ráta csökkenéséhez vezetett, miközben a foglalkoztatási ráta (különösen a fiatalabb és az idősebb munkavállalók esetében) és a ledolgozott órák száma alacsony maradt, ami a munkaerőt terhelő magas adókat és a munkaerőpiac rugalmatlanságát tükrözi, valamint jelzi, hogy alacsonyak a munkakeresési követelmények és a tényleges nyugdíjkorhatár.

A költségvetés 2000 óta az egyensúlyi helyzet körül mozog (kivéve 2005-öt), és a továbbra is jelentős mértékben csökkenő adósságállomány, amely 1993-ban a GDP 134 %-a volt és 2000-ben 108 %-ára esett vissza, most a GDP 85 %-a alatt van. A foglalkoztatási ráta növelése, ambiciózus költségvetési egyenleggel hozzájárulna az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságához.

⁽¹⁾ HL L 209., 1997.8.2., 1. o. A legutóbb az 1055/2005/EK rendelettel (HL L 174., 2005.7.7., 1. o.) módosított rendelet. Az ebben a szövegben említett dokumentumok az alábbi weboldalon érhetők el:
http://ec.europa.eu/economy_finance/about/activities/sgp/main_en.htm

⁽²⁾ Az aktualizált programot a teljes hatáskörrel felruházott kormány megalakulása után, így jóval a magatartási kódexben meghatározott december 1-jei határidő után nyújtották be.

- (3) A program alapjául szolgáló makrogazdasági forgatókönyv szerint a reál-GDP növekedése a 2007-es 2,8 %-ról 2008-ban 1,9 %-ra csökken és a következő években 2 % körül stabilizálódik. A jelenleg rendelkezésre álló információk ⁽¹⁾ fényében úgy tűnik, hogy a forgatókönyv 2008-ra és 2009-re vonatkozóan kedvező növekedési feltételezéseken alapul, tekintve a programban levő előrejelzések véglegesítése óta romló külső környezetet és a magasabb inflációt. A 2010–2011-re vonatkozó növekedési feltételezések nagyjából megalapozottak. Az aktualizált program azzal számol, hogy az infláció 2008-ban 3 %-ra emelkedik és a 2009–2011 közötti időszakban 1,75 %-ra csökken. A program 2008–2009-re vonatkozó inflációs előrejelzése a nyersanyagok és a feldolgozott élelmiszerek árának az elmúlt hónapokban bekövetkezett szembetűnő emelkedése alapján alacsonynak tűnik. Ezenkívül, tekintettel arra, hogy a programidőszakban a GDP növekedése potenciálja alatt lesz, viszonylag magasnak tűnik az aktualizált programnak a foglalkoztatás növekedésére vonatkozó előrejelzése, amely évente körülbelül 1 %-kal számol. Miközben a programban a bérek növekedésére vonatkozó 2008-as előrejelzés alacsony, a következő években magasnak tűnik (3,25–3,5 %), különösen az előre jelzett alacsony inflációs rátával összehasonlítva.
- (4) 2007-ben az államháztartási hiány a GDP 0,2 %-a volt a stabilitási program előző változatában foglalt, a GDP 0,3 %-ának megfelelő többletet jelentő céllal szemben. A 2007-es rosszabb teljesítmény elsősorban a kiadások tervezettnél magasabb növekedésének az eredménye, és a növekedés váratlan fokozódása ellenére történt. A tervezettnél magasabb kiadások mindenekelőtt a szolgáltatási utalványok rendszere keretében a vállalatoknak kifizetett támogatások erőteljes növekedését és az egyszeri intézkedések vártnál csekélyebb hatását tükrözték; ez utóbbi főként abból adódott, hogy elmaradt a tervezett egyszeri kiadáscsökkentési intézkedések végrehajtása. A társadalombiztosítási járulékok a tervezettnél jelentősebbek voltak, de ezt nagy részben ellensúlyozta, hogy több, eredetileg tervezett egyszeri bevételnövelő intézkedést nem hajtottak végre.

2007-ben a költségvetés végrehajtása így nem volt teljesen összhangban a stabilitási program előző változatára vonatkozó, 2007. március 27-i tanácsi vélemény ⁽²⁾ felkérésével és az eurocsoport költségvetési politikákról szóló, 2007. áprilisi iránymutatásával, mivel a váratlan többletbevételt a költségvetésben előirányzottnál magasabb kiadásokra fordították.

- (5) A programban szereplő középtávú költségvetési stratégia fő célja a még mindig magas (2007-ben közel 85 %-os) adósságarány folyamatos csökkentése 2011-re a GDP körülbelül 71 %-ára, a 2008-as egyensúlyban levő költségvetésből kiindulva a költségvetési többletek fokozatos felépítésével, és 2011-ben 1 %-os többlet elérésével. Az elsődleges többlet, amely az adósságállomány csökkentése terén tett előrehaladással párhuzamosan 2001 óta csökken (a GDP 7 %-áról 2007-re a 3,7 %-ára), az előrejelzés szerint 2011-re a GDP 4,4 %-ára növekszik. A vártnál rosszabb 2007-es teljesítmény miatt a költségvetési célok (mind nominális, mind strukturális értelemben) az előző aktualizált változatban a programidőszakra vonatkozóan kitűzött célok alatt vannak. A közösen megállapított módszertannal összhangban számított strukturális egyenleg a GDP 0,25 %-át kitevő 2007-es hiányról 2011-re várhatóan a GDP majdnem 1,5 %-át elérő többletté javul. A stabilitási program előző változatában előirányozotthoz képest a középtávú költségvetési célkitűzés (MTO) – strukturális értelemben a GDP 0,5 %-át jelentő többlet (ciklikusan kiigazított, egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések nélkül) – elérését egy évvel elhalasztották, 2009-re. Kiigazításra mind a kiadási, mind a bevételi oldalon sor kerül. A nominális értelemben a GDP 0,7 százalékpontját jelentő tervezett kiadáscsökkentés nagyrészt a kamatkidások visszaesésének tulajdonítható, ami az adóssághányad előre jelzett csökkenésének az eredménye. A bevétel növekedése a GDP 0,5 %-át teszi ki és az adóalapok várt növekedésének a következménye. Az előző változattal ellentétben a program kifejezetten azt tervezi, hogy 2008 után nem vesznek igénybe egyszeri intézkedéseket.
- (6) A költségvetés eredménye a programban előre jelzettnél rosszabb is lehet. Először is a makrogazdasági környezet az aktualizált programban előre jelzettnél rosszabbul alakulhat, különösen 2008-ban és 2009-ben. Mindenekelőtt a foglalkoztatás, a bérek és a fogyasztás növekedésére vonatkozó kedvező feltételezések vezethettek az adóbevételek túlbecsléséhez. Emellett magasnak tűnik a 2008-ra várt általános adórugalmasság. Az elsődleges kiadások vonatkozásában a program nem tartalmaz olyan intézkedéseket, amelyek az előregedéshez kapcsolódó költségek emelkedése és az előre jelzett, viszonylag erős bérszínvonal-emelkedés alapján a tervezett kiigazítás eléréséhez szükségesek. Ha kizárjuk továbbá

⁽¹⁾ Az értékelés mindenekelőtt a Bizottság szolgálatainak 2008. tavaszi előrejelzését és a Bizottságnak a nemzeti reformprogram 2007. októberi végrehajtási jelentéséről szóló értékelését veszi figyelembe.

⁽²⁾ HL C 89., 2007.4.24., 2. o.

a kamatkiadások csökkenését, a kiigazítás összetételét jelentős mértékben a bevételi oldal határozza meg, ami csökkentheti a kiigazítás fenntarthatóságát. Végül, miközben a költségvetés az elmúlt években nagyjából egyensúlyban maradt, a megcélzott költségvetési többlet elérését elhalasztották. A 2007-es jó makrogazdasági feltételek ellenére nem érték el a költségvetésre vonatkozó célt, mivel a júniusi szövetségi választások után nem jött létre teljes hatáskörrel felruházott kormány. 2008-ban további intézkedésekre van szükség a cél eléréséhez. Tekintettel a makrogazdasági kilátásokkal és a költségvetési célokkal összefüggő fent említett kockázatokra, az adósságráta valószínűleg a program előrejelzésénél valamivel kedvezőtlenebbül alakul, bár az adósságállomány határozottan csökkenő pályán marad.

- (7) E kockázatértékelés alapján előfordulhat, hogy a programban szereplő költségvetési irányvonal nem lesz elégséges ahhoz, hogy a programban tervezettek szerint 2009-re elérjék a középtávú költségvetési célkitűzést. A programidőszak alatt azonban elegendő biztonsági tartalékot tartanak fenn normál ciklikus ingadozások esetén a GDP 3 %-ában rögzített hiányküszöb átlépésével szemben. A középtávú célkitűzés irányába ható kiigazítás ütemének erősítése érdekében 2008-ban további strukturális költségvetési intézkedéseket kell végrehajtani a tervezett költségvetési ellenőrzés keretében.

Ez biztosítja majd, hogy – ha a növekedés nem csökken váratlanul – 2008-ban teljesüljön a kiegyensúlyozott költségvetésre vonatkozó célkitűzés. Ezt 2009-ben – különösen a kiadási oldalon – intézkedésekkel kell alátámasztani annak érdekében, hogy a javulás összhangban legyen a stabilitási és növekedési paktumban meghatározott, a GDP 0,5 %-át jelentő irányadó mértékkel, és a terveknek megfelelően elérjék a középtávú költségvetési célkitűzést. A Tanács azt is megjegyzi, hogy a 2008-as költségvetési tervek nincsenek teljesen összhangban az eurocsoport költségvetési politikákról szóló, 2007. áprilisi iránymutatásaival. Bár az adóssághányad csökkenése a programban előre jelzettől kisebb lehet, úgy tűnik, a programidőszak alatt kellő mértékben közelít a referenciaérték felé.

- (8) Az államháztartás fenntarthatóságát tekintve Belgium összességében közepes kockázattal szembesül. A népesség előregedésének hosszú távú költségvetési hatása az EU 27 tagállamának átlaga fölött van, és jelentősen befolyásolja a GDP-arányos nyugdíjkiadásoknak a következő évtizedekre előre jelzett viszonylag magas növekedése. A tényleges nyugdíjkorhatár az Unión belül Belgiumban az egyik legalacsonyabb, és emelése a generációs paktum célja, amely számos módosítást eredményezett a nyugdíjrendszerben. Bár ez a reform a jó irányba tett lépés, az országos előrejelzések azt vetítik előre, hogy nem csökkenti a fenntarthatósággal kapcsolatos hiányosságokat. A programban előre jelzett 2007-es költségvetési egyenleg, bár az előző változat kiindulási helyzeténél némileg rosszabb, hozzájárul a népesség előregedése miatt várható hosszú távú költségvetési hatás ellensúlyozásához, de nem elegendő a jövőbeli kiadási nyomás teljes mértékű kiegyenlítéséhez. Az államháztartás fenntarthatóságával kapcsolatos kockázatok csökkentését középtávon magas elsődleges többlet fenntartásával, az adóssághányadnak a Szerződésben meghatározott referenciaérték alá történő csökkentésével és a nyugdíjkiadások jelentős növekedését megfékező további reformintézkedések végrehajtásával lehet elérni.
- (9) A stabilitási program bizonyos mértékig összhangban van a nemzeti reformprogram 2007. októberi végrehajtási jelentésével. Mindkét jelentés a belga gazdaság számára kulcsfontosságú kihívást jelentő előregedés fényében mérlegeli az államháztartás fenntarthatóságát. A stabilitási program azonban a középtávú költségvetési stratégia szempontjából nem értékeli minőségileg a nemzeti reformprogram 2007. októberi végrehajtási jelentésének általános hatását, és nem nyújt rendszerezett információt a nemzeti reformprogramban előirányzott fő reformok közvetlen költségvetési terheiről vagy megtakarításairól. Másrészt a program költségvetési előrejelzései figyelembe veszik a nemzeti reformprogram alapján már bevezetett intézkedéseknek az államháztartásra gyakorolt hatásait.
- (10) A programban szereplő költségvetési stratégia nagyjából megfelel az integrált iránymutatásokban foglalt országspecifikus átfogó gazdaságpolitikai iránymutatásoknak, és a lisszaboni stratégiával összefüggésben kiadott, az euroövezet tagállamainak szóló iránymutatásoknak a költségvetési politikák vonatkozásában.
- (11) Ami a stabilitási és konvergenciaprogramok magatartási kódexében meghatározott adatszolgáltatási követelményeket illeti, a program az előírt és a nem kötelező adatok tekintetében részben hiányos ⁽¹⁾.

(¹) Mindenekelőtt az ágazati egyenlegekre vonatkozó adatokat nem bocsátották rendelkezésre.

Általános következtetésként megállapítható, hogy miután 1993 óta szembetűnően csökkent az adóssághányad és 2007-ben 85 % volt, a program a költségvetés 2007-es romlását követően az államháztartás többletének fokozatos felépítésével az adósságállomány folytatódó és gyors csökkentését irányozza elő. A költségvetési konszolidáció főként a kamatkidadások csökkentésén és az adóbevételek növelésén alapul, miközben csak csekély erőfeszítések történnek az elsődleges kiadások tekintetében. Az alapul szolgáló, viszonylag kedvező makrogazdasági feltételezések mellett, és amiatt, hogy a program nem részletezi a célok teljesítéséhez szükséges intézkedéseket, a költségvetési célok megvalósításának vannak kockázatai. Ezért további intézkedések hiányában a középtávú költségvetési célkitűzés elérése irányába 2008-ban tett kiigazítás nem tűnik elegendőnek, és nem valószínű, hogy a célkitűzést a terveknek megfelelően 2009-ben elérik.

A fenti értékelés alapján és az eurocsoportnak a költségvetési politikákra vonatkozó 2007. áprilisi iránymutatása fényében Belgiumot a következők megvalósítására kéri:

- i. hajtson végre további strukturális költségvetési intézkedéseket annak biztosítása érdekében, hogy – ha a növekedés nem csökken váratlanul – 2008-ban teljesüljön a kiegyensúlyozott költségvetésre vonatkozó célkitűzés. Biztosítsa továbbá a középtávú költségvetési célkitűzés 2009-es teljesítését azáltal, hogy – többek között további strukturális, különösen a kiadási oldalt érintő intézkedések végrehajtása révén – strukturális értelemben a GDP 0,5 %-át jelentő irányadó mértéknek megfelelő kiigazítást hajt végre;
- ii. a még mindig magas adósság szint és az előregedéssel kapcsolatos kiadások előre jelzett növekedése fényében továbbra is foglalkozzon az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságával, a magas strukturális elsődleges többlet elérésével, valamint a foglalkoztatási ráta és a potenciális növekedés növelését és a nyugdíjkiadások visszafogását célzó reformok végrehajtásával.

A kulcsfontosságú makrogazdasági és költségvetési előrejelzések összehasonlítása

		2006	2007	2008	2009	2010	2011
Reál-GDP (%-os változás)	SP 2008. április	2,8	2,7	1,9	2,0	2,0	2,0
	BIZ 2008. április	2,8	2,7	1,7	1,5	n.a.	n.a.
	SP 2006. december	2,7	2,2	2,1	2,2	2,2	n.a.
HICP infláció (%)	SP 2008. április	2,3	1,8	3,0	1,7	1,8	1,8
	BIZ 2008. április	2,3	1,8	3,6	2,3	n.a.	n.a.
	SP 2006. december	2,4	1,9	1,8	1,8	1,9	n.a.
Kibocsátási rés ⁽¹⁾ (a potenciális GDP %-ában)	SP 2008. április	0,1	0,3	- 0,1	- 0,4	- 0,5	- 0,8
	BIZ 2008. április ⁽²⁾	0,1	0,3	- 0,3	- 1,0	n.a.	n.a.
	SP 2006. december	- 0,3	- 0,4	- 0,4	- 0,4	- 0,3	n.a.
A külfölddel szembeni nettó hitelnyújtás/hitelfel- vétel (a GDP %-ában)	SP 2008. április	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
	BIZ 2008. április	3,4	3,2	2,6	2,4	n.a.	n.a.
	SP 2006. december	2,0	2,0	2,2	2,4	2,7	n.a.
Államháztartási egyenleg (a GDP %-ában)	SP 2008. április	0,3	- 0,2	0,0	0,3	0,7	1,0
	BIZ 2008. április	0,3	- 0,2	- 0,4	- 0,6	n.a.	n.a.
	SP 2006. december	0,0	0,3	0,5	0,7	0,9	n.a.

		2006	2007	2008	2009	2010	2011
Elsődleges egyenleg (a GDP %-ában)	SP 2008. április	4,3	3,7	3,7	3,8	4,1	4,3
	BIZ 2008. április	4,3	3,7	3,3	2,9	n.a.	n.a.
	SP 2006. december	4,1	4,2	4,1	4,1	4,2	n.a.
Ciklikusan kiigazított egyenleg ⁽¹⁾ (a GDP %-ában)	SP 2008. április	0,3	- 0,4	0,0	0,5	1,0	1,4
	BIZ 2008. április	0,3	- 0,3	- 0,2	- 0,1	n.a.	n.a.
	SP 2006. december	0,2	0,5	0,7	0,9	1,1	n.a.
Strukturális egyenleg ⁽²⁾ (a GDP %-ában)	SP 2008. április	- 0,4	- 0,3	0,0	0,5	1,0	1,4
	BIZ 2008. április	- 0,6	- 0,3	- 0,2	- 0,1	n.a.	n.a.
	SP 2006. december ⁽⁴⁾	- 0,4	0,1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
Bruttó államadósság (a GDP %-ában)	SP 2008. április	88,2	84,9	81,5	78,1	74,7	71,1
	BIZ 2008. április	88,2	84,9	81,9	79,9	n.a.	n.a.
	SP 2006. december	87,7	83,9	80,4	76,6	72,6	n.a.

Megjegyzés:

(1) Kibocsátási rések és ciklikusan kiigazított egyenlegek a programokból, ahogy a Bizottság szolgálatai a programban szereplő információk alapján újraszámították.

(2) A 2006–2009 közötti időszakra vonatkozóan 2,5 %-os, 2,5 %-os, 2,2 %-os és 2,2 %-os becsült potenciális növekedés alapján.

(3) Ciklikusan kiigazított egyenleg, az egyszeri és más átmeneti intézkedések nélkül. Az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések a program legújabb változata szerint 2006-ban a GDP 0,7 %-át teszik ki, hiánycsökkentők, 2007-ben pedig hiánynövelők, a GDP 0,1 %-ával. A Bizottság szolgálatainak tavaszi előrejelzése szerint az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések 2006-ban a GDP 0,9 %-át teszik ki, hiánycsökkentők, 2007-ben pedig hiánynövelők, a GDP 0,1 %-ával.

(4) A stabilitási program 2006. decemberi aktualizálása nem tartalmazott információt az egyszeri intézkedések alkalmazásáról a 2008–2010 közötti időszakra vonatkozóan.

Forrás:

Stabilitási program (SP); a Bizottság szolgálatainak 2008. tavaszi gazdasági előrejelzései (BIZ); a Bizottság szolgálatainak számításai.